

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 117/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/155/2005, proti postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15Co/43/2011 a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1Cdo/112/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. septembra 2024 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v konaniach namietaných v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje prikázať najvyššiemu súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznať mu finančné zadosťučinenie vo výške 12 900 eur proti okresnému súdu, vo výške 1 600 eur proti krajskému súdu, vo výške 1 200 eur proti najvyššiemu súdu a náhradu trov konania vo výške 856,76 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v konaní proti žalovanému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], o zrušenie vecného bremena vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 6C/155/2005.

3. Sťažovateľ podal 7. novembra 2005 na okresnom súde žalobu o zrušenie vecného bremena. Na pojednávaní 18. októbra 2010 okresný súd vyhlásil svoj prvý rozsudok. Krajský súd 10. augusta 2011 zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Na pojednávaní 24. januára 2013 okresný súd vyhlásil v poradí druhý rozsudok. Krajský súd 30. apríla 2014 zrušil v poradí druhý rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po druhom vrátení veci na ďalšie konanie na pojednávaní 25. apríla 2022 okresný súd vyhlásil v poradí tretí rozsudok, ktorým zrušil vecné bremeno a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania. Následne 15. februára 2023 vydal krajský súd rozsudok sp. zn. 15Co/72/2022, ktorým potvrdil v poradí tretí rozsudok okresného súdu. Proti v poradí tretiemu rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu podal žalovaný dovolanie 24. apríla 2023. Súdny spis sa od 11. septembra 2023 nachádza na najvyššom súde, ktorý o dovolaní žalovaného do dnešného dňa nerozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou argumentácie sťažovateľa je skutočnosť, že podľa jeho názoru je konanie pred okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom poznačené zbytočnými prietahmi a neprimeranou dĺžkou konania.

5. Sťažovateľ argumentuje, že celková dĺžka konania presahuje k dnešnému dňu takmer 19 rokov bez definitívneho rozhodnutia vo veci, dĺžka konania pred okresným súdom predstavovala 15 rokov a 6 mesiacov, dĺžka konania pred krajským súdom predstavovala 25 mesiacov a dĺžka konania pred najvyšším súdom predstavuje ku dňu podania ústavnej sťažnosti 12 mesiacov.

6. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, sťažovateľ zastáva názor, že jeho vec nie je skutkovo ani právne zložitá, práve naopak, ide o štandardnú súčasť sporovej agendy všeobecných súdov. Podstatou konania je zrušenie vecného bremena, pričom žalovaný so zrušením súhlasil a tento postoj aj sám deklaroval. V konaní sa mala vyriešiť len výška náhrady za zrušené vecné bremeno, a preto nemožno vec považovať ani za právne, ani za skutkovo zložitú.

7. Pokiaľ ide o správanie účastníkov konania, z popísaného skutkového stavu je zrejmé, že sťažovateľ sa nepričinil o vzniknuté prietahy a neprimerane dlhé a neefektívne konanie. Sťažovateľ sa zúčastňoval na pojednávaniach, všetky potrebné procesné úkony vykonával v zákonných lehotách.

8. Pokiaľ ide o postup okresného súdu, podľa názoru sťažovateľa je zrejmé, že okresný súd bol opakovane a dlhodobo nečinný a jeho postup v predmetnej veci bol neefektívny a nehospodárny. Uvedená neefektívnosť a nehospodárnosť spočívala vo viacerých okolnostiach. Prvý rozsudok okresného súdu bol vydaný po 4 rokoch a 11 mesiacoch, pričom nešlo o právne alebo skutkovo zložitú vec. Tento rozsudok bol následne zrušený uznesením krajského súdu a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

9. Okresný súd následne po zrušení prvého rozsudku vec opätovne prejednal a vydal druhý rozsudok. Predmetný rozsudok bol zrušený uznesením krajského súdu a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd ako odvolací súd rozhodnutie okresného súdu zrušil z dôvodu, že okresný súd nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu a opätovne vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Postup okresného súdu bol neefektívny aj v tom, že jeho prvý a druhý rozsudok boli zrušené pre procesné pochybenia a nesprávne právne posúdenie vecí, pričom vec musela byť prejednaná znova. Sťažovateľ týmto poukazuje na skutočnosť, že postup okresného súdu sprevádzala neefektívnosť a nehospodárnosť. Rozhodnutia okresného súdu boli 2-krát zrušené odvolacím súdom a posledný v poradí tretí rozsudok okresného súdu bol vydaný 25. apríla 2022, čo predstavuje takmer 17 rokov dlhé konanie.

11. Konanie pred krajským súdom trvalo 25 mesiacov a neoddeliteľne sa podieľa na neprimeranej dĺžke konania.

12. Podľa sťažovateľa najvyšší súd je pri prejednávaní jeho veci neefektívny a konanie pred ním trvá ku dňu podania ústavnej sťažnosti už 12 mesiacov.

13. Sťažovateľ namieta nielen porušenie základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti prístupu k súdu zo strany okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu. Extrémna dĺžka predmetného konania o žalobe sťažovateľa pred okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom zasahuje do jeho práva na prístup k súdu a zodpovedá už odmietnutiu spravodlivosti, pretože definitívny rozsudok vydaný v rovine desiatkach rokov už nemôže naplňať princíp spravodlivosti a už nemôže dosiahnuť cieľ civilného konania ako takého.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach boli porušené jeho označené práva.

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a postupom krajského súdu:

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017).

17. V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04).

18. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Predmetné právne názory ústavného súdu sú akceptované aj judikatúrou ESLP vo veciach Obluk proti Slovenskej republike (rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 61 až 65) a Mazurek proti Slovenskej republike (rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

20. Ústavný súd v rámci hodnotenia prietáhov v konaní neposudzuje iba to, či v čase podania ústavnej sťažnosti mohlo ešte trvať porušovanie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov konkrétnym štátnym orgánom. Ak v momente podania ústavnej sťažnosti toto porušovanie už netrvalo, hoci vec nebola ešte právoplatne skončená, ústavný súd osobitne prihliada na význam veci pre sťažovateľa alebo na to, či činnosť viacerých inšancií štátnych orgánov bola rovnako nesústreďená, resp. neefektívna. Tieto podmienky nie sú splnené v prípadoch akademických sporov alebo sporov, ktoré nemohli ovplyvniť právne postavenie samotného sťažovateľa. Ústavný súd pri posudzovaní porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v každom napadnutom konaní preto neprihliada iba na dĺžku konania pred viacerými inštanciami štátnych orgánov, ale túto následne hodnotí s ohľadom na už uvedené kritériá (I. ÚS 390/2019, ZNaU 51/2019).

21. Posudzujúc uvedené kritériá (prihliadajúc na význam veci pre sťažovateľa), ústavný súd z pripojených príloh k ústavnej sťažnosti zistil, že predmetom sporu sťažovateľa bolo zrušenie vecného bremena, z ktorého zrušením druhá strana sporu (žalovaný) súhlasila a ktoré bolo okresným súdom napokon aj zrušené. Sporným (a spor predlžujúcim) bolo najmä posúdenie

stanovenia výšky peňažnej náhrady za zrušené vecné bremeno, ktorú má sťažovateľ (žalobca) uhradiť. Úspešnosť sťažovateľa v spore bola vyjadrená okrem vyhovenia jeho žalobe o zrušenie vecného bremena okresným súdom aj skutočnosťou, že žalovaný bol zaviazaný uhradiť trovy základného aj odvolacieho konania.

22. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v napadnutých konaniach na okresnom súde a krajskom súde bolo pred podaním ústavnej sťažnosti už právoplatne rozhodnuté. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že v čase podania ústavnej sťažnosti na ústavnom súde (25. septembra 2024) napadnuté konanie na okresnom súde a krajskom súde bolo právoplatne skončené 21. marca 2023, a teda sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv v čase, keď okresný súd ani krajský súd už nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvňovať priebeh konania, prípadne prietahy v ňom.

23. Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. IV. Ú 517/2021) považuje za potrebné dodať, že pri hodnotení toho, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ESLP posudzuje dĺžku konania ako celok bez ohľadu na jednotlivé fázy konania (pozri napr. o. i. rozsudky ESLP vo veciach *Bubláková proti Slovenskej republike* z 15. 2. 2011, *Čičmanec proti Slovenskej republike* z 28. 6. 2016). Treba však podotknúť, že ESLP vo svojom rozhodovaní koná proti Slovenskej republike ako porušovateľovi práv a z toho dôvodu posudzovaná dĺžka konania ako celok je relevantná. Pri posudzovaní veci ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy ústavný súd koná proti konkrétnemu porušovateľovi práv sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti. Ak sťažovateľom označený porušovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti vo veci sťažovateľa už rozhodol, nemohol byť v čase podania sťažnosti porušovateľom práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov za predpokladu, že sa mu vec súdom vyššej inštancie nevrátila na ďalšie konanie.

24. V dôsledku neprimeranej celkovej dĺžky konania podal sťažovateľ 12. augusta 2016 sťažnosť na nečinnosť súdu a prietahy v konaní, ktorú podpredseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 15. septembra 2016 vyhodnotil ako nedôvodnú. Podal tiež žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom/podpredsedom okresného súdu podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ako sám sťažovateľ uvádza, jeho sťažnosť a žiadosť boli vo vzťahu k ukončeniu konania bezvýsledné, pretože konanie odvtedy trvá ďalších 8 rokov. Z uvedeného je zjavné, že sťažovateľ sa v ďalšom období o výsledok sporu nezaujímal, ďalej zrejme postup súdov neurgoval a nedomáhal sa do podania tejto sťažnosti porušenia svojich práv ani v konaní pred ústavným súdom, čím evidentne nepostupoval v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“ [t. j. „práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým)“], ktoré, samozrejme, dopĺňa výsostnú povinnosť súdu konať tak, aby sa čo najskôr odstránila právna neistota toho, kto sa na súd obrátil. Sporová strana či účastník konania, ktorému prioritne ide o čo najrýchlejšie rozhodnutie v jeho veci, nemôže byť len pasívnym pozorovateľom postupu v jeho veci konajúcich súdov. Pokiaľ samotný sťažovateľ „pozabudol“ na osud sporu, ktorý sám inicioval, nemožno napriek rozhodne neprimeranej celkovej dĺžke konania považovať všeobecný súd za jediný subjekt, ktorý nesie za vzniknutú situáciu výlučnú zodpovednosť.

25. Sťažovateľ mal teda dostatočný časový priestor napadnúť ústavnou sťažnosťou porušenie svojich práv v čase, keď porušovateľ mal dispozíciu s vecou, a nie až *ex post*, keď už dĺžku konania (vzhlľadom na skončenie veci u neho) nemohol porušovateľ nijako ovplyvniť (napr. vec bola zaslaná odvolaciemu súdu na konanie o odvolaní). Ústavný súd rešpektuje judikatúru ESLP, musí však poznamenať, že v uvedenom náhlade na subjekt porušovateľa práv sťažovateľa je medzi subjektom, ktorý je porušovateľom v konaní pred ESLP, a porušovateľom v konaní pred ústavným súdom zásadný rozdiel. Ústavný súd totiž v tomto type konania nekoná proti Slovenskej republike, ale proti konkrétnemu porušovateľovi práv (v tomto prípade krajskému súdu). Ak účelom ústavnej sťažnosti je zjednanie nápravy smerujúcej k ukončeniu (prietáhovej) veci v primeranej lehote, a tým k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, nemožno na výsledok nahliadať len cez prizmu primeraného finančného zadost'učinenia, ktoré by nemalo byť ponímané ako výsledok a cieľ tohto konania, ale ako dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Ústavný súd však pri konkrétnych okolnostiach úplne nevylučuje aj spočítavanie dĺžky konania u rôznych porušovateľov (napr. IV. ÚS 81/2019, I. ÚS 103/2019, I. ÚS 282/2019), v tomto konkrétnom prípade však o taký prípad nejde (m. m. I. ÚS 32/2024).

26. Na tomto základe v súlade s citovanou judikatúrou ústavný súd dospel k záveru, že k namietanému porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na uvedenom skutkovom základe v čase podania ústavnej sťažnosti postupom okresného súdu a postupom krajského súdu už nemohlo dochádzať, a preto ústavnú sťažnosť v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti pre zjavnú neopodstatnenosť.

III.2. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a postupom krajského súdu:

27. S prihliadnutím na obsah ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ na základe vlastných tvrdení o existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní namieta porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť konania pred orgánom verejnej moci obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bližšie bod 6 tohto nálezu, pozn.). K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného konania signalizujú, že v postupe orgánu verejnej moci došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmet konania, teda to, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). *In concreto* základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže byť porušené v dôsledku existencie zbytočných prietáhov v konaní orgánu verejnej moci len za kumulatívneho splnenia toho, že (1) v rozporovanom konaní ústavný súd zistí a vo svojom rozhodnutí vysloví porušenie základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a (2) intenzita zbytočných prietáhov vo svojej podstate znamená úplne zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha (III. ÚS 49/04, III. ÚS 348/05, I. ÚS 271/2021), čo sa prednostne predpokladá v niekoľkoročnom, spravidla desiatky rokov trvajúcim konaní, čo nie je prípadom sťažovateľa.

28. S ohľadom na všetky tieto okolnosti (aj okolnosti uvedené v bode III.1 tohto odôvodnenia) ústavný súd uzatvára, že v právoplatne skončených konaniach na okresnom súde a krajskom súde nemohlo v čase podania ústavnej sťažnosti dôjsť vo vzťahu k sťažovateľovi ani k namietanému „*denegatio iustitiae*“, a teda v súvislosti s tvrdenými zbytočnými prietáhmi v napadnutom konaní na okresnom súde a krajskom súde ani k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd aj v tejto časti ústavnú sťažnosť v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

III.3. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom najvyššieho súdu:

29. Ústavný súd v tomto kontexte poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prietáh v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „*zbytočné prietahy*“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietáhmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „*zbytočné prietahy*“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

30. Ústavný súd v prvom rade podotýka, že celková dĺžka napadnutého dovolacieho konania ku dňu rozhodnutia ústavného súdu predstavuje 1 rok a 5 mesiacov. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že najvyšší súd ešte o dovolaní sťažovateľa nerozhodol.

31. V kontexte celkovej doby napadnutého konania ústavný súd akcentuje rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, sťažnosť č. 26614/95, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, sťažnosť č. 32967/96, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66). Uvedené má svoju relevanciu aj v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

32. Berúc do úvahy celkovú dobu konania dovolacieho súdu od podania dovolania (24. apríl 2023; súdny spis sa od 11. septembra 2023 nachádza na najvyššom súde) až do rozhodnutia ústavného súdu, ústavný súd aj s ohľadom na judikatúru ESLP nehodnotí postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní ako taký, ktorý by bol spôsobilý bez ďalšieho viesť k záveru o vzniku zbytočných prietáhov v konaní z dôvodu neprimeranosti dĺžky konania, a to ani s prihliadnutím na skutočnosť, že v napadnutom konaní neboli vykonávané procesné úkony

(m. m. IV. ÚS 580/2022). Dovolacie konanie sa svojím charakterom odlišuje od konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, v ktorých sa nečinnosť príslušného všeobecného súdu posudzuje prísnejšie z hľadiska nevyhnutnosti vykonania procesných úkonov v ústavne akceptovateľnej časovej chronológii. Dovolací súd preskúmava rozhodnutie odvolacieho súdu na základe podaného dovolania v intenciách dovolacích dôvodov a robí tak na základe skutočností, ktoré boli zistené a preukázané v celom súdnom konaní, čo znamená, že svoj prieskum zameriava aj na konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo, z čoho priamo vyplýva zvýšená faktická a časová náročnosť. Primárnou úlohou najvyššieho súdu ako najvyššej súdnej autority v krajine (spolu s ústavným súdom z hľadiska jeho postavenia mimo sústavy všeobecných súdov) pri rozhodovaní o dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku je v zmysle čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku legitímne očakávanie každého, že jeho vec bude rozhodnutá v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ako podstatné k dovolaciemu konaniu treba uviesť aj to, že z miesta, ktoré zastáva najvyšší súd v hierarchii všeobecných súdov, by malo vyplývať, že najvyšší súd rozhoduje iba v najzásadnejších, spoločensky najvýznamnejších a právne najnáročnejších prípadoch, čo tiež môže znamenať, že aj časový rámec, ktorý najvyšší súd na vydanie rozhodnutia potrebuje, má zodpovedať významu jeho rozhodovania (m. m. I. ÚS 203/2021, ZNaU 82/2021), a preto pre záver o existencii zbytočných prietáhov v dovolacom konaní nepostačuje len jednoduché konštatovanie o nečinnosti dovolacieho súdu.

33. Do úvahy ústavný súd zobral v konkrétnych okolnostiach veci aj predmet sporu v základnom konaní (rozhodovanie o zrušení vecného bremena), ktorý, aj keď je pre samotného sťažovateľa nepochybne dôležitý, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých).

34. Ústavný súd preto v takejto procesnej situácii sťažovateľa konštatuje, že v tomto prípade nemohlo ísť zo strany najvyššieho súdu o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

35. Vzhľadom na skutočnosť, že v tomto prípade nemohlo ísť zo strany najvyššieho súdu o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, znamená to, že nemohlo dôjsť vo vzťahu k sťažovateľovi ani k „*denegatio iustitiae*“ v tomto konaní. Z uvedeného dôvodu nemohlo dôjsť v súvislosti s tvrdenými zbytočnými prietahmi v napadnutom konaní na najvyššom súde ani k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

36. Keďže ústavný súd nezistil porušenie označených práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

37. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, ostatnými návrhmi obsiahnutými v ústavnej sťažnosti (uloženie povinnosti konať bez zbytočných prietáhov a priznanie finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania) sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu